

GEMEENTE BOEKEL

VOORSTEL AAN DE RAAD

Datum : 5 november 2013.

Voorstel van : college van burgemeester en wethouders

Onderwerp : Regionale samenwerking “Naar een excellente AgriFood regio in Noordoost Brabant”.

Samenvatting

Sinds de start in 2010 heeft de regionale samenwerking in Noordoost Brabant zich in positieve zin ontwikkeld en intensiever is geworden. De gedachte is dieper doorgedrongen dat de regionale samenwerking noodzakelijk is om de huidige crisis het hoofd te bieden en er structureel beter uit te komen. Er wordt nu een aantal verdere stappen voorgesteld.

Voorgesteld besluit :

Wij stellen u het navolgende voor:

1. Kennis te nemen van de bij dit raadsvoorstel behorende “Strategische Agenda met Uitvoeringsprogramma AgriFood Noordoost Brabant”;
2. In dat kader in te stemmen met de programmalijn “Basics” en de daarbij behorende actielijnen ter versterking van het woon-, leef- en werkklimaat in de regio Noordoost Brabant en daarmee het belangrijkste onderdeel van de overheidsopgave in de 3O-samenwerking;
3. In te stemmen met een verdergaande overheidssamenwerking in de regio Noordoost Brabant, en daarmee met het sluiten van bijgaand Bestuurlijk Convenant, welke de titel draagt: ‘Convenant regionale samenwerking Noordoost Brabant’, samen met de overige in het convenant genoemde partijen, zijnde de gemeenten en waterschappen in het geografische gebied Noordoost Brabant.
4. In te stemmen met een door het College te verstrekken bestuursopdracht aan de BRG tot de nadere uitwerking en vorming van een 3O-samenwerking waarin de regio samen met organisaties uit het onderwijs en met ondernemingen samenwerkt ter uitvoering van de Strategische Agenda met het Uitvoeringsprogramma (waarbij de uitgangspunten zoals in dit raadsvoorstel genoemd voor het convenant en de bestuurlijke samenwerking als kader gelden voor deze opdracht).
5. Het kenbaar maken van uw evt. wensen of bedenkingen met betrekking tot het voornemen van het college om samen met de partners in de 3 O-samenwerking een stichting op te richten ten behoeve van de uitvoering van genoemde Strategische Agenda.

Inleiding/probleemstelling:

Voor u ligt een raadsvoorstel ter afronding en bekrachtiging van het proces waarin wij u sinds dit voorjaar hebben meegenomen, en u ook specifiek hebben geïnformeerd middels 2

raadsinformatiebrieven (in april jl. en september jl.). Dit proces betreft de steeds intensiever wordende samenwerking binnen de regio Noordoost Brabant. Wij stellen vast dat deze samenwerking zich sinds de start in 2010 (Pact van de Ruwenberg) in positieve zin heeft ontwikkeld:

- Er is een sense of urgency ontstaan dat regionale samenwerking noodzakelijk is om de gevolgen van de crisis het hoofd te bieden en er structureel beter uit te komen;
- Er is een breed besef dat regionale samenwerking loont. Recente voorbeelden zijn, o.a.:
  - Het binnenhalen van een 'Valorisatiefonds' met een budget van €13,8 mln voor de komende 6 jaar. Dit budget is m.n. bedoeld voor bedrijven in het MKB om ondernemerschap te stimuleren, innovaties mogelijk te maken en kennis richting bedrijfsleven beter te ontsluiten en wordt ingezet via Ondernemerslift+.
  - Het opstarten van innovatieve cross-overs met cofinanciering uit de REAP-middelen, zoals een Platform voor de ontwikkeling van duurzame eiwitproducten en het Insectlab voor praktijkexperimenten t.b.v. grootschalige insectenkweek. Het REAP heeft in 2012 met een bijdrage van ca. €360K een programma gerealiseerd van in totaal €1.580K (een multiplier-effect van 4,4!).
  - Het onderwijs, ondernemers en overheid werken onder de vlag van '5* Noordoost Brabant Werkt!' samen aan een goed functionerende arbeidsmarkt, nu en in de toekomst.
  - Als eerste regio in Brabant hebben we een Regionale Agenda Bedrijventerreinen en hebben we 4 Nimby-pilots bij de provincie aangemeld.
  - De totstandkoming van het Platform Groene Ruimte (meer samenhang, minder bestuurlijke drukte) waarin thema's Vitaal Landelijk Gebied, Omgeving en Water en Duurzaamheid en Energie zijn ondergebracht.
  - We werken samen met SRE en BOM om de 'Biobased economy' een strategische en financiële impuls te geven met behulp van diverse provinciale fondsen.
  - Er is een duurzame Mobiliteitsvisie in de maak, waarvoor een quickscan is uitgevoerd naar kansrijke snelfietsroutes in de regio.
- Er is samenwerking gezocht en gevonden met het onderwijs en het bedrijfsleven in de regio wat nu leidt tot een aangescherpte Agenda voor de regio met een stevig uitvoeringsprogramma.
- De samenwerking tussen de drie 'O's', in het zgn. Strategisch Beraad¹, heeft geleid tot een nadere prioritering in wat écht belangrijk is voor de regio. Daarbij is voorgesteld om Agri&Food als economisch speerpunt te hanteren. De keuze voor Agri&Food ligt voor de hand als u bedenkt dat:
  - Brabant is van alle 256 EU-regio's de grootste AgriFood-exporteur. Op provinciaal niveau heeft Noordoost Brabant hierin de sterkste positie. De topsector AgriFood (incl. Tuinbouw en Uitgangsmaterialen) levert ruim 30.000 arbeidsplaatsen op en een toegevoegde waarde van € 1,9 miljard.
  - De regio ligt strategisch tussen een aantal wetenschappelijke centra waarmee intensieve relaties zijn zoals Wageningen (met de WUR, NIZO en Food Valley), Nijmegen (Radboud Universiteit en Health Valley), Eindhoven (Technische Universiteit en Brainport) en Tilburg (KUB, en Midpoint).
  - Mede dankzij deze wetenschappelijke centra en de samenwerking met de naburige regio's die zich richten op foodtechnology (Helmond) en tuinbouw (Venlo) heeft Noordoost Brabant zich ontwikkeld tot hét toepassingsgebied en dé proeftuin voor nieuwe producten, technieken en concepten in de AgriFood-keten.
  - AgriFood heeft een bewezen trackrecord in de regio. Uit het ondernemerschap in deze regio zijn vele (inter-)nationale topspelers voortgekomen zoals Unilever, Akzo Nobel, Organon, Nutreco en VION.
- Er is aansluiting gezocht en gevonden op agenda's en fondsen van andere overheden zoals de provincie, rijk en Brussel.

Ook op het vlak van vermindering van de "bestuurlijke drukte" zijn resultaten bereikt. Zo zijn de afzonderlijke overlegorganen als GGA, Platform Groene Ruimte en het REAP onder de paraplu

---

¹ zie bijlage voor de samenstelling van het Strategisch Beraad voor onze regio

van de regionale samenwerking gebracht en zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop het overleg tussen provincie en regio efficiënter en effectiever kan. Deze ontwikkelingen geven ons het vertrouwen dat de regionale samenwerking binnen Noordoost Brabant de komende jaren een belangrijke bijdrage kan en zal gaan leveren aan de noodzakelijke duurzame economische groei en innovatie binnen onze regio.

Met dit voorstel leggen wij u de in 3O-verband opgestelde nieuwe regionale strategische agenda met uitvoeringsprogramma voor als ook een bestuurlijk convenant dat regelt hoe we op de inhoud van die strategische agenda in bestuurlijke en privaatrechtelijke zin willen gaan samenwerken. Ten behoeve van de financiering van de samenwerking is reeds bij de begrotingsbehandeling aan uw raad gevraagd in te stemmen met het beschikbaar stellen van een bijdrage van € 3,00 per inwoner per jaar vanaf 2014 voor de duur van 3 jaar.

Relatie met eerdere besluitvorming:

Zie de inleiding.

Beoogd resultaat:

De regionale samenwerking is noodzakelijk om de huidige crisis het hoofd te bieden en er structureel beter uit te komen. Er wordt nu een aantal verdere stappen voorgesteld.

Keuzemogelijkheden:

Het is aan uw raad om uitspraken te doen over voorliggend voorstel.

Argumenten:

Hierna volgt een toelichting op de aan uw raad gevraagde besluiten. Daarbij gaan wij achtereenvolgens in op:

- de overheid in transitie
- de strategische agenda met uitvoeringsprogramma
- het bestuurlijk convenant
- de bestuursopdracht voor totstandkoming van de 3 O-samenwerking
- het regiofonds en de inzet van de €3,00 ten behoeve van de agenda.

De overheid in transitie

Met de veranderingen in onze maatschappij, zowel in economisch opzicht als in het meer maatschappelijk bewustzijn bij burgers en organisaties is de overheid in een veranderende positie komen te staan. Partijen uit het werkveld zoeken elkaar op om problemen gezamenlijk aan te pakken, om toekomstgericht te opereren en elkaars krachten te bundelen. Door als overheid hierbij aan te sluiten en coalities aan te gaan met onderwijs en bedrijfsleven wordt meer kennis, geld en draagvlak gegenereerd. Zeer van belang voor de uitvoering van beleid. De rol van de overheid gaat hiermee steeds meer naar een rol als facilitator, als meedoen als partner, als aanjager, als bankier die een microkrediet (onder voorwaarden) verschaft aan derden. De belangrijkste inhoudelijke taak van de overheid is gericht op het op een duurzame wijze creëren en verbeteren van het investerings-, vestigings-, woon- en leefklimaat in Noordoost Brabant.

De vorming van een 3O-stichting voor de realisatie van de strategische agenda van Noordoost Brabant is een belangrijke stap in dit transitieproces in onze regio. De verantwoordelijkheid voor de realisatie van de geformuleerde doelstellingen en ambities die de regio op een hoger en duurzamer plan moeten tillen, is daarmee een gezamenlijke opgave van ondernemers, kennisinstellingen en overheden.

In de projecten die op basis van de strategische agenda tot stand gaan komen wordt iedereen uitgenodigd een bijdrage te leveren. Bedrijven en onderwijsinstellingen zijn “in the lead” bij de programmatische Business en Innovation, maar ook andere maatschappelijke organisaties zullen nauw betrokken zijn en worden bij de uitvoering van de agenda, want alleen samen zorgen wij er voor dat de regio Noordoost Brabant een florerende regio wordt en blijft.

Strategische Agenda met Uitvoeringsprogramma

Bij dit raadsvoorstel is ook gevoegd het definitief concept van de Strategische Agenda met het Uitvoeringsprogramma. Deze strategische agenda is opgesteld in opdracht van het Strategisch Beraad van de regio Noordoost Brabant en geaccordeerd in de Bestuurlijke Regiegroep (BRG) van 5 september jl..

De weg naar een gezamenlijke strategische agenda werd begin 2012 ingeslagen vanuit een toenemend besef bij alle 3 de O's, dus zowel bij overheid als onderwijsinstellingen als ook bedrijfsleven, dat de economische positie van de regio meer en meer onder druk kwam te staan. En daarmee ook de vitaliteit van stad en platteland in toenemende mate wordt bedreigd:

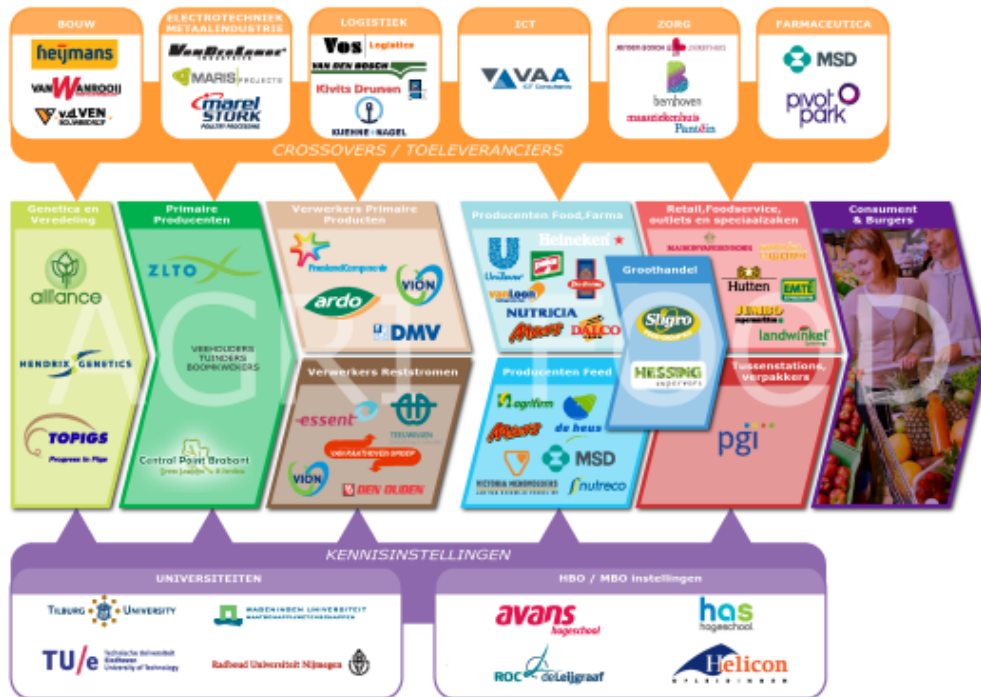
- Onze voorsprong op andere regio's slinkt. Had de regio in 2007 nog 25% minder werklozen dan het landelijk gemiddelde, in 2013 is dit nog maar 7% minder.
- Tegelijkertijd hebben bedrijven moeite om vacatures op het vereiste competentieniveau ingevuld te krijgen. Specifieke bedrijvigheid en expertise dreigen te verdwijnen waardoor er op termijn mogelijk schakels gaan ontbreken in de AgriFood-keten.
- Er is druk op de kwaliteit van de groene ruimte, niet in de laatste plaats door groei van vooral de veehouderij in deze regio en door vraagstukken rondom gezondheid en veiligheid (denk aan het ontstaan van Q-koorts in deze regio) en duurzaamheid.
- Dit alles komt het imago van de regio en daarmee haar aantrekkelijkheid voor bijvoorbeeld vestiging van (nieuwe) bedrijven niet ten goede.

Deze ontwikkelingen vragen om actie opdat het perspectief op een vitale samenleving voor inwoners en bedrijven behouden blijft en waar nodig versterkt wordt. Dat perspectief wordt geboden door de AgriFood-sector. Meer dan elders in Nederland beschikt onze regio nl. over iets unieks: de aanwezigheid, maar vooral de compleetheid en kwaliteit van het AgriFood-cluster in de regio.

Dit sterke cluster bestaat uit:

- Bedrijven in de volledige AgriFood-keten van uitgangsmateriaal tot aan eindproducten richting consument c.q. eindgebruiker in zowel de foodproductie als 'bioproducts' en groene energie;
- Bedrijven in sectoren die waarde toevoegen en ontlenen aan samenwerking met de AgriFood-keten zoals Health en Pharma, Life Sciences, maar ook logistiek, bouw&infra, ICT, metaal- en electrotechniek en de zakelijke dienstverlening;
- Kennisinstellingen, in het bijzonder MBO-en HBO-onderwijsinstellingen en laboratoriumfaciliteiten actief in voor AgriFood relevante domeinen.

Agri & Food Complex

AgriFood is dé groeidiamant van en voor de regio. De wereldwijde stijgende vraag naar voedsel vraagt om slimme en vooral duurzame oplossingen. Vergrijzing, ziekten en daarbij gepaard gaande stijging van zorgkosten doen de vraag naar gespecialiseerde ‘voeding op maat’ toenemen. In de noodzaak anders om te gaan met schaarser wordende grondstoffen, het tegengaan van verspilling en het stimuleren van een meer circulaire economie, groeit de behoefte aan een ‘biobased economy’, waarbij vooral vanuit de agricultuur nieuwe verbindingen met energie en grondstoffen liggen. En tot slot ligt er een stevige uitdaging om dit perspectief op zorgvuldige wijze te realiseren in combinatie met versterking van het maatschappelijke draagvlak waardoor waardering en trots op de eigen regio, toeneemt.

Het is de ambitie van de regio dat Noordoost Brabant in 2020 excelleert als topregio in AgriFood. Door het AgriFood-cluster worden maatschappelijke vraagstukken op het terrein van duurzaamheid, voeding en gezondheid omgezet in producten, diensten en concepten met toegevoegde waarde voor mens, plant, dier en hun omgeving. Daarom is de regio aantrekkelijk voor mensen om er te wonen, werken en te studeren en voor bedrijven in het AgriFood-cluster om zich er te vestigen en te blijven investeren in de toekomst.

In de agenda zijn de ambitie, de strategie en de koers van de regio uitgewerkt langs 4 programmaliijnen (resp. ‘People’, ‘Business’, ‘Innovation’ en ‘Basics’). De programmaliijnen zijn vervolgens uitgewerkt in actielijnen, deze geven meer concreet invulling en uitvoering aan de ambities die de regio voor ogen heeft. Die ambitie luidt overigens:

In 2020 is Noordoost Brabant dé excellente topregio AgriFood, door;

- innovatieve topspeler in Nederland en daardoor internationaal te zijn, daar waar het gaat om ontwikkeling en productie in AgriFood en daaraan gerelateerde biobased ingrediënten en eindproducten;
- de proeftuin te zijn waar de gehele AgriFood-keten met haar toeleveranciers uit andere sectoren elkaar vinden en succesvol samenwerken aan versterking en innovatie van het AgriFood-cluster om de maatschappelijke uitdagingen en groeikansen daadwerkelijk te realiseren.

De ambitie wordt in de agenda vertaald in 14 “**stippen op de horizon voor 2020**”; stevige ambities waarop met name bedrijfsleven en kennisinstellingen elkaar gaan vinden en ondersteunen.

Bij *People* staan mensen centraal. Initiatieven en projecten in dit domein hebben te maken met arbeidsmarkt en het (blijvend) ontwikkelen van kennis en vaardigheden. Speciale aandacht is er voor het interesseren van jonge mensen voor een carrière in de Agri & Food en hun aansluiting op de (toekomstige) arbeidsmarkt. Hier bouwen we verder op het reeds lopende programma “5*NOB Werkt!”, waarin bedrijfsleven, onderwijsinstellingen en ondernemingen reeds succesvol samenwerken.

Dit moet leiden tot onder meer een:

- AgriFood HRM-netwerk en een op de regio toegespitste Human Capital Agenda, waardoor zowel de verbinding tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt als de relatie tussen onderwijs en bedrijfsleven toekomstgericht en specifiek gemaakt wordt;
- talentontwikkelingsprogramma AgriFood waardoor jonge mensen van alle niveaus zich aan de regio weten te binden en de regio beschouwen als een logische plaats voor opleiding, onderzoek en werkplek in de AgriFood;
- opleidingsinstituut Food/Foodmarketing/Foodketen, waardoor expertise beter en sneller in de regio tot waarde gebracht kan worden in producten, diensten of concepten;
- opleidings- en kenniscentrum ‘Smart Agri Technologies’, waardoor toepassing van nieuwe technologie in de agrarische bedrijfsvoering gestimuleerd wordt.

De programmalijn *Business* richt zich op het creëren, versterken en vernieuwen van netwerken en het vergroten van het aantal succesvolle innovaties. Zo worden via Ondernemerslift+ startende ondernemers in onze regio, in samenwerking met, onder meer starterscentra en Rabobanken, ondersteund met begeleiding en in de vorm van leningen. Het aantrekken van nieuwe bedrijven en doorontwikkeling van bestaande bedrijven moeten er mede voor zorgen dat alle schakels in de Agri & Food-keten op peil blijven. Dit doen we door onder meer het realiseren van een:

- regionaal acquisitiebeleid AgriFood, zodat door vestiging of doorgroei van bedrijven de omvang en kwaliteit van het AgriFood-cluster onderscheidend blijft;
- sterk AgriFood-netwerk met de verbinding naar andere sectoren en branches met bijbehorende makel- en schakelcapaciteit, zodat het samenwerken in de keten, maar ook tussen sectoren, de zogenaamde “cross-overs”, meer gaat plaatsvinden en er daardoor meer toegevoegde waarde in de regio gegenereerd wordt;
- AgriFood Innovatie Motor, waarbij ondernemers elkaar ondersteunen in het succesvol innoveren en de slagingskans ervan vergroot wordt.
- sluitende en beschikbare kapitaalstructuur, waardoor bedrijven gestimuleerd worden zich te ontwikkelen en te vernieuwen.

Activiteiten in de programmalijn *Innovation* zijn gericht op het ontwikkelen van innovatieve clusters of proeftuinen waardoor samenwerking, (gezamenlijke) ontwikkeling, innovatie en kennisoverdracht wordt bevorderd. We streven naar onder meer:

- het realiseren van meerdere innovatieclusters die een vooraanstaande rol vervullen in het (open) innovatiesysteem, waarbij tevens onderzoeksfaciliteiten gedeeld kunnen worden, waardoor toegepast onderzoek, bijvoorbeeld door de WUR, TUE of TNO op bedrijven of clusters in de regio uitgevoerd kan worden;
- de opzet van een kennis- en businesscentrum AgriFood waar de toepassing en overdracht van kennis centraal staat;
- de totstandkoming van uitvoeringsconsortia op de volgende sleutelgebieden:
  - **Duurzame Waardeketens** zoals nieuwe sourcings- of ketenconcepten, regionale kwaliteitsproducten, nieuwe verbindingen met consumenten en tegengaan van verspilling in de AgriFood-keten;
  - **Gezonde voeding en Life-sciences** zoals nieuwe voedings- en zorgconcepten, “One Health-aanpak”, specialistische voeding in de vorm van menukaarten voor bijvoorbeeld ouderen of mensen met obesitas of kanker en de ontwikkeling van geneesmiddelen vanuit biotech;

- **(ICT-) Technologie en Logistiek** zoals het toepassen van “smart farming”, slimme distributieconcepten en “high-care” technologie in voeding;
- **Biobased en Groene Energie** zoals energieproducerende productiesystemen, productie van groene energie, duurzame eiwitverrijking voor Food, Feed en Pharma en het verwaarden van reststromen door omzetting in grondstoffen (functionele eiwitten of bio-actieve stoffen).

De Strategische Agenda zal worden uitgevoerd in samenhang met andere innovatieprogramma's op relevante domeinen.

Op Europees niveau sluit onze agenda aan bij de doelstellingen uit Horizon 2020 waarin de Europese commissie middels een “smart specialisation strategy” inzet op slimme en duurzame groei. De AgriFood-sector en het innoveren middels cross-overs zijn daarin expliciet benoemd. Dit vormt een belangrijk vertrekpunt voor Europese stimuleringsprogramma's, zoals OP-Zuid, Interreg en de POP-programma's.

Op nationaal niveau geeft onze agenda invulling aan het Topsectorenbeleid, in het bijzonder vormgegeven in de TKI AgriFood/Tuinbouw en Uitgangsmaterialen en de Human Capital Agenda. *Op provinciaal niveau* geeft onze agenda mede uitvoering aan het Economisch Programma 2020 en in het bijzonder het Innovatieprogramma AgriFood Brabant 2020.

Samenhang is er nadrukkelijk met de van betekenis zijnde centra en initiatieven om ons heen. Dat geldt voor de wetenschappelijke centra in Nijmegen, Wageningen, Tilburg, Maastricht, Eindhoven en Utrecht. In Brainport 2020 organiseren we een gezamenlijke triple-helix agenda met, onder meer Brainport Eindhoven, Midpoint, Greenport Venlo en Keyport Midden-Brabant. AgriFood zal daarbinnen de AgriFood-agenda verder versterken. Daarnaast zullen ook met Foodvalley en Foodport Zeeland al bestaande verbindingen verder versterkt worden.

De programmalijn *Basics* betreft, als gezegd, in feite vooral een overheidsagenda. In deze programmalijn moet gewerkt worden aan het creëren van de juiste randvoorwaarden om tot een veel sterkere regio te komen. Dan gaat het over het creëren van een goed woon-, werk- en leefklimaat, langs de lat van een goed vestigingsklimaat, goede bereikbaarheid & mobiliteit, het leggen van de verbinding tussen stad en platteland. Duurzaamheid, ook in de maatschappelijke context staat hierbij centraal.

Deze overheidsagenda was inhoudelijk in het voorjaar van 2011 al in belangrijke mate vastgelegd in de gezamenlijke overheidsagenda “Richting 2020”. Het gaat in de programmalijn “Basics” vooral om de randvoorwaardelijke **infrastructuur** voor een sterke regio middels toplocaties, bereikbaarheid & mobiliteit, de verbinding tussen stad en platteland, en maatschappelijke waardering van AgriFood. Een **goed woon-, werk- en leefklimaat** biedt de juiste basis om te excelleren als topregio in AgriFood. Met name vanuit de overheden zal ingezet worden op de volgende 5 actielijnen.

1. Het realiseren van 5 toplocaties die fungeren als fysieke centra voor vernieuwing. Centra waar deze locaties zijn gecentreerd, zijn: Willemspoort Food & Health Campus, Pivot Park Oss, Foodpark Veghel, Zorgpark Uden en Health Campus Boxmeer.
2. Het realiseren van een innovatiebevorderend vestigingsklimaat.
3. Het uitvoering geven aan een maatregelenpakket voor de realisatie van de regionale bereikbaarheids- en mobiliteitsopgaven.
4. Het realiseren van duurzame verbindingen tussen natuur, stad en dorp en economische activiteiten.
5. Het realiseren van de acties in het Uitvoeringsprogramma 5* Noordoost Brabant Werkt! 2013-2015 door werkgevers, onderwijs en overheden.

Het realiseren van een sterke topregio wordt met deze agenda echt een gemeenschappelijke ambitie en opgave van zowel overheden, kennisinstellingen als bedrijfsleven. De agenda moet dan ook straks worden vastgesteld door de 3 O-samenwerking om vervolgens voor alle O's dé leidraad te zijn waarlangs we de komende jaren gezamenlijk gaan werken.

Om tot deze vaststelling te komen is het wenselijk dat alle raden van de aan de regionale overheidssamenwerking deelnemende gemeenten (en AB's van de waterschappen) gevraagd

wordt kennis te nemen van deze agenda en in te stemmen met de programmalijn Basics (beslispunten 1 en 2)

Vervolgens kan via de BRG de overheidsvisie aan de 3O-samenwerking worden overgebracht, waarna de 3O-samenwerking tot een definitief besluit over de agenda met uitvoeringsprogramma kan komen.

Het Bestuurlijk convenant

Op dit moment werken de 20 gemeenten en 2 waterschappen in het geografische gebied Noordoost Brabant al vrijwillig samen op basis van een zgn. Bestuurlijk convenant. Dit convenant is ondertekend in juni 2010 (Pact van de Ruwenberg). In het licht van de voorgenomen totstandkoming van een 3O-samenwerking heeft de Bestuurlijke Regiegroep (bestuur van de huidige samenwerking) aangegeven te willen komen tot een nieuw bestuursconvenant waarin enerzijds sprake blijft van de kernwaarden “vrijwillige, niet vrijblijvende samenwerking” en “vederlicht en doe-gericht”, doch anderzijds de rol, de positie en de bevoegdheden van de diverse gremia binnen de regionale samenwerking zoals raden, colleges, algemeen bestuur, dagelijks bestuur, portefeuillehoudersoverleggen, helder en eenduidig worden vastgelegd. Voorts werd opdracht gegeven de juridische verankering en de verhoudingen van de nieuw op te richten stichting AgriFood met de regionale samenwerking en/of gemeenten goed vast te leggen en tot slot bestond de wens om de “bestuurlijke drukte” verder terug te brengen.

Het nu aan u voorgelegde convenant komt aan al deze opdrachten tegemoet. Door opnieuw te kiezen voor een bestuurlijk convenant en niet voor bijvoorbeeld een publiekrechtelijke vorm van samenwerking blijft de samenwerking vrijwillig van aard.

In het convenant wordt nadrukkelijk vastgelegd dat de raad 2x per jaar over de voortgang in de samenwerking wordt geïnformeerd en leidend is ten aanzien van de aan de regio beschikbaar te stellen bijdrage aan het Regiofonds. Het ‘Regiofonds’ is geen echt fonds, maar de verzamelnaam voor de bijdragen van de 20 gemeenten en 2 waterschappen. Het wordt ingezet om het aan de strategische agenda gekoppelde uitvoeringsprogramma te helpen realiseren. Dat gebeurt ook door de cofinanciering via externe fondsen, zowel provinciaal, nationaal als Europees, aan het regiofonds te koppelen. Hierover later in dit voorstel nog meer.

In het bestuursconvenant is de samenwerking tussen de 20 gemeenten en 2 waterschappen geregeld. Het convenant voorziet in een organisatie bestaande uit:

- een algemeen bestuur, de Bestuurlijke Regiegroep (BRG):
  - die tot taak heeft het proces en de voortgang van de strategische bestuurlijke samenwerking te bewaken.
  - In dat kader is het ook de BRG, die de Strategische Agenda met Uitvoeringsprogramma vaststelt, beslist over de besteding van het regiofonds en tot taak krijgt de oprichting van de aparte ‘3O’-stichting voor te bereiden en uit te voeren. In het kader van deze genoemde taak van de BRG, is in het convenant ook een regeling getroffen voor de relatie tussen de convenantpartners, de BRG en de stichting over en weer.

Elk van de convenantpartners heeft een vertegenwoordiger in de BRG.

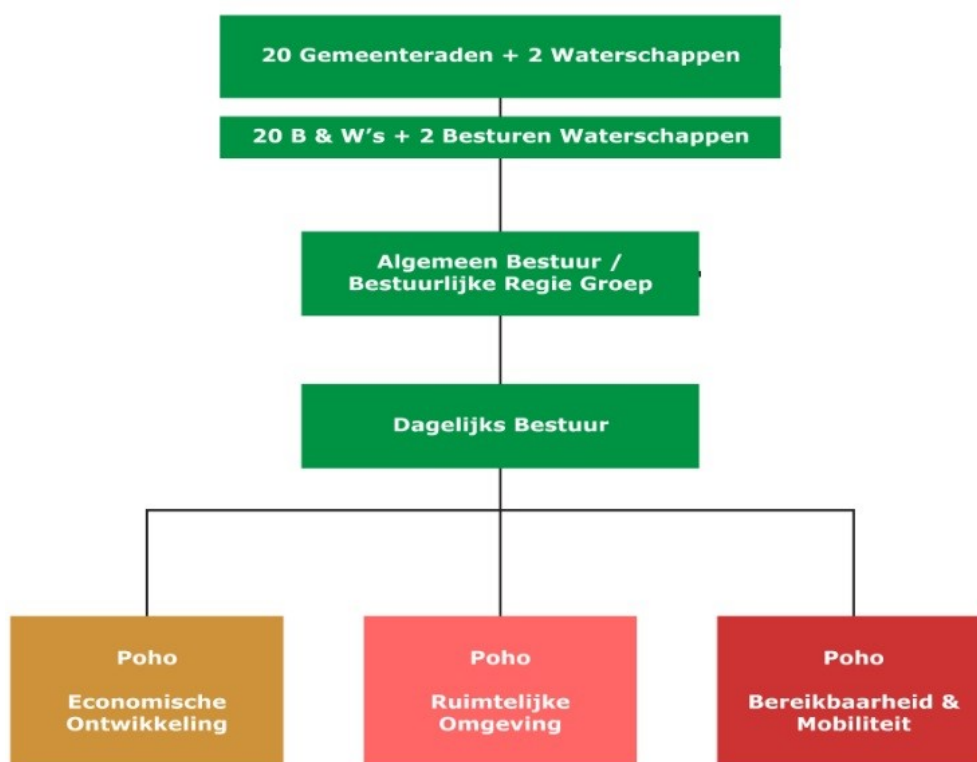
De BRG wijst uit haar midden personen aan, die samen met de voorgedragen personen door de organisaties uit het onderwijsveld en het bedrijfsleven, zitting nemen in het (oprichtings)bestuur van de stichting. De door de BRG aangewezen (oprichtings)bestuurders koppelen op regelmatige basis de binnen de stichting genomen besluiten terug aan de BRG.

- een dagelijks bestuur, dat belast is met de dagelijkse leiding van het samenwerkingsverband tussen de 20+2;
- portefeuillehoudersoverleggen, die tot taak hebben mede uitvoering te geven aan de Strategische Agenda en de daaraan verbonden projecten uit het Uitvoeringsprogramma, alsmede beleidsvoorbereiding en besluitvorming ten aanzien van onderwerpen vallend binnen hun overleg en coördinatie, facilitering en het brengen van samenhang. De portefeuillehoudersoverleggen hebben aan de hand van jaarplannen invloed op de inzet van het zgn. REAP-budget en het streeknetwerkenbudget. Voorts gaat het bij

beleidsvoorbereiding en besluitvorming over onderwerpen als MIRT-gebiedsagenda, Regionale Bedrijven Terreinen Agenda etc.;

- een regiomanager, die belast is met de leiding over de regionale werkorganisatie. De regiomanager zelf wordt aangestuurd door het dagelijkse bestuur van het samenwerkingsverband.
- Een kleine regionale werkorganisatie, enerzijds voor de uitvoering en realisatie van de strategische agenda (onder aansturing van de 3O-samenwerking) en anderzijds voor de ondersteuning en verdere verbetering en intensivering van de overheidssamenwerking en uitvoering van de programmalijn Basics als hoofdverantwoordelijkheid vanuit de overheid. De personele capaciteit voor het overheidsaandeel in de regionale werkorganisatie wordt door en vanuit de gemeenten zelf geleverd. Daarnaast mag maximaal 25% van de door de gemeenten beschikbaar gestelde bijdrage aan het Regiofonds aan de uitvoeringsorganisatie worden besteed.

De deelnemende gemeenten en waterschappen hebben en houden hun eventuele rol als bevoegd gezag. Omdat de samenwerking een vrijwillige samenwerking is en blijft kent deze geen rechtspersoonlijkheid. Dit maakt het noodzakelijk om één van de partners in het convenant aan te wijzen als partner die belast wordt met het beheer en de administratie van het regiofonds. Evenals in het vorige convenant is daarbij gekozen voor de centrumgemeente, de gemeente 's-Hertogenbosch. Door deze gemeente ook aan te wijzen als penvoerder en bevoegd gezag, waar het het verstrekken van subsidies op voordracht van de BRG uit het regiofonds betreft, wordt tevens geregeld dat eventuele bezwaar- of beroepszaken eenvoudiger zijn te behandelen. In plaats van bezwaar of beroep bij alle convenantpartners is dan alleen bezwaar of beroep richting de gemeente 's-Hertogenbosch mogelijk. Dit versterkt de slagvaardigheid en efficiëntie in de uitvoering aanzienlijk.

Met de inzet voor samenwerking wordt direct geregeld dat reeds bestaande projecten en overleggen opgaan in of aanhaken bij dit nieuwe samenwerkingsverband:

- Het programma * Noordoost Brabant Werkt! (samenwerking onderwijs, ondernemers en overheid in het kader van de noodzakelijke verbeteringen op de arbeidsmarkt) is het leidende programma voor de programmalijn People en actielijn 4.5 uit Basics.

- Voor de activiteiten uit Business en Innovation, gericht op ondernemerschap wordt gebruik gemaakt van Ondernemerslift+.
- Het REAP-overleg gaat op in het portefeuillehoudersoverleg Economische Ontwikkeling
- De streeknetwerken (Het Groene Woud en Platform Groene Ruimte) komen samen in het portefeuillehoudersoverleg Ruimtelijke Omgeving.
- De GGA's bundelen hun krachten via het portefeuillehoudersoverleg Bereikbaarheid & Mobiliteit.

Derhalve wordt aan u gevraagd in te stemmen met een verdergaande overheidssamenwerking in de regio Noordoost Brabant, en daarmee met het sluiten van bijgaand Bestuurlijk Convenant, welke de titel draagt: 'Convenant regionale samenwerking Noordoost Brabant' (beslispunt 3).

De bestuursopdracht voor totstandkoming van de 3 O-samenwerking

Indien alle raden conform dit voorstel instemmen met het verstrekken van een bestuursopdracht kan daarmee aan de BRG opdracht worden gegeven om de oprichting van de '3O'-stichting voor te bereiden en tot stand te brengen (beslispunt 4). Daarmee wordt een samenwerkingsverband, gerealiseerd, waarin ondernemers, kennisinstellingen en overheden vanuit de regio Noordoost Brabant, gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor het realiseren van de ambitie dat Noordoost Brabant in 2020 excelleert als topregio in AgriFood. Door het AgriFood-cluster worden maatschappelijke vraagstukken op het terrein van duurzaamheid, voeding en gezondheid omgezet in producten, diensten en concepten met toegevoegde waarde voor mens, plant, dier en hun omgeving. Daarom is de regio aantrekkelijk voor mensen om er te wonen, werken en te studeren en voor bedrijven in het AgriFood-cluster om zich er te vestigen en te blijven investeren in de toekomst. In dit kader wordt aan u als gemeenteraad gevraagd uw evt. wensen en bedenkingen bij het voornemen te komen tot een 3 O-stichting kenbaar te maken (beslispunt 5).

De stichting wordt een organisatie met de volgende kenmerken, c.q. uitgangspunten:

- a. Bestuurlijke/organisatie-inrichting.
  - Het doel van de stichting is een op een duurzame ontwikkeling en innovatie gericht "ecosysteem" te realiseren waardoor ondernemers, onderwijs en overheid zowel afzonderlijk als in samenhang in staat zijn de maatschappelijke uitdagingen waar zij voor staan aan te gaan. Met de AgriFood-sector als motor voor een duurzame economische en maatschappelijke ontwikkeling.
  - De stichting heeft een eigen identiteit naar particuliere derden, met wie zij samenwerkingen aangaat ter realisatie van haar doel(en).
  - De stichting is zelfstandig.
  - De stichting voorziet zelf in ondersteunende functies.
  - Het bestuur van de stichting wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van de 3-O's.
  - De relatie tussen de 20+2 en de stichting verloopt via de BRG. Dat wil zeggen dat de convenantpartners niet rechtstreeks of zelfstandig een zetel hebben in de stichting. De BRG wijst uit haar midden de regionale vertegenwoordigers aan die in de stichting de belangen van de regio vertegenwoordigen.
  - Omdat de samenwerking een vrijwillige samenwerking is, wordt na de voordracht door de BRG aan alle convenantpartners instemming gevraagd met de voordracht, zodat de regionale vertegenwoordigers de belangen van de convenantpartners binnen de 3 O- stichting behartigen. De overige bestuursleden zijn afkomstig uit het onderwijsveld en het bedrijfsleven).
  - Het stichtingsbestuur kiest uit haar midden een voorzitter en benoemt een secretaris.
- b. Financieel.
  - De stichting ontvangt gelden vanuit het Regiofonds, die zij vervolgens inzet in projecten/samenwerkingen met particuliere derden ter bereiking van haar doel. Daarbij zullen deze derden ook een eigen financiële bijdrage (moeten) leveren.
  - De stichting mag geen schulden aangaan en mag zich ook niet borg stellen.
  - Geen van de bestuurders is alleen en zelfstandig bevoegd om verplichtingen voor de stichting aan te gaan.

- Bestuurders mogen geen verplichtingen aangaan boven een nog vast te stellen bedrag, tenzij dit vooraf ter goedkeuring is voorgelegd aan het voltallige bestuur.
- Voorzien wordt in een dekking van risico's door het afsluiten van de nodige verzekeringen, ook wat bestuurdersaansprakelijkheden betreft.
- Het convenant voorziet erin dat u 2 x per jaar wordt meegenomen bij de voortgang die de stichting maakt ten aanzien van haar te vervullen taak, eenmaal bij de begroting en eenmaal bij de vaststelling van het jaarverslag.

Het Regiofonds en de inzet van de €3,00 ten behoeve van de agenda

Middels de begroting van uw gemeente is aan de raden gevraagd met ingang van 2014, voor een periode van 3 jaar, te komen tot een jaarlijkse bijdrage van € 3,00 per inwoner per jaar. Deze bijdrage wordt door alle gemeenten gestort in een zgn. 'Regiofonds'. Het 'Regiofonds' is geen echt fonds, maar de verzamelnaam voor de bijdragen van de 20 gemeenten en 2 waterschappen. Het wordt ingezet om het aan de strategische agenda gekoppelde uitvoeringsprogramma te helpen realiseren. Vanuit het Regiofonds worden investeringen mogelijk gemaakt. Enerzijds door de middelen te koppelen aan beschikbare middelen voor regionale ontwikkeling vanuit bijvoorbeeld de provincie, anderzijds door een deel beschikbaar te stellen aan de 3 O-stichting om daarmee innovaties op gang te helpen brengen.

Uitgangspunten voor de vulling van het Regiofonds zijn als volgt:

- bijdrage vanuit de 20 gemeenten van € 3,- per inwoner op jaarbasis, zijnde in 2014 ong. € 1.800K
- bijdrage vanuit de 2 waterschappen van 6,5% van de bijdrage vanuit de 20 gemeenten, zijnde ong. € 120K

Daarmee komt voor het Regiofonds op jaarbasis ongeveer € 1920 K beschikbaar.

Deze middelen zullen worden ingezet ten behoeve van projecten en voor een klein deel ten behoeve van de uitvoeringsorganisatie (max. 25%). Projecten die hiervoor in aanmerking komen zijn en worden geformuleerd in het Uitvoeringsprogramma bij de Strategische Agenda. Dat projectenbudget wordt jaarlijks via de begroting gelabeld. Vanuit co-financieringsafspraken met de Provincie zijn zowel vanuit het Regionaal Economisch Actieprogramma (REAP) als vanuit de streeknetwerken (Platform Groene Ruimte en Het Groene Woud) resp. € 345K en € 340K beschikbaar. Hier staat wel het vereiste tegenover dat minimaal dezelfde bedragen vanuit het Regiofonds worden ingezet.

Anders gezegd: via het labelen van deze bedragen wordt met de middelen van de provincie al een eerste multiplier op de € 3,00 bijdrage van de gemeenten bereikt. Daarmee bedraagt de totale inbreng vanuit regionale overheden op jaarbasis in ieder geval € 2.605K. Daarmee is een projectenbudget beschikbaar van € 1.954K te verdelen over drie grote budgetlijnen, t.w. REAP projectenbudget, streeknetwerken projectenbudget en 3O-samenwerkingsprojectenbudget.

Inkomsten	In €	Uitgaven	In €
regiogemeenten	1800 K	Uitvoeringsorganisatie	651 K
Waterschappen	120 K	REAP Projectenbudget	604 K
REAP-Provincie	345 K	Streeknetwerken Projectenbudget	595 K
Streeknetwerken- Provincie	340 K	3O samenwerking projectenbudget	755 K
Totaal	2605 K	Totaal	2605 K

De projectbudgetten voor REAP en streeknetwerken staan onder de aansturing van de portefeuillehoudersoverleggen binnen de overheidssamenwerking. Binnen de 3O-samenwerking is mede sturing op het budget mogelijk door de overheidsvertegenwoordigers in die samenwerking.

De BRG legt jaarlijks verantwoording af richting de convenantpartners via de begroting (vooraf) en de jaarrekening en het jaarverslag achteraf. Zoals aangeduid in de paragraaf over de

'bestuursopdracht voor de totstandkoming van de 3 O-samenwerking' wordt in het convenant de wijze waarop de financiering wordt gerapporteerd, geregeld.

Communicatie

In de achterliggende maanden is onze inzet intensief gecommuniceerd met diverse achterbannen. Zo vonden er op lokaal, subregionaal en regionaal niveau bijeenkomsten plaats met raadsleden, statenleden, bestuurders, ambtenaren, ondernemers en vertegenwoordigers van onderwijsinstellingen. We hebben specifiek voor ondernemers en kennisinstellingen informatie- en discussieavonden georganiseerd verspreid over de regio, de zogenaamde 'roadshows'. Er zijn op diverse momenten publicaties verzorgd in de media en via onze eigen nieuwsbrief en website.

Aan de hand van deze ontmoetingen kan samenvattend het volgende worden geconcludeerd:

- goed dat de regio kiest en dat zij samenwerking, zowel onderling als met bedrijfsleven en onderwijsinstellingen intensiveert;
- herkenning van het belang van het AgriFoodcomplex, zowel vanuit het verleden als kansen naar de toekomst toe;
- noodzaak om innovatie in de AgriFoodketen te realiseren juist om maatschappelijke weerstanden (denk aan Q-koorts, milieudruk, landschappelijke waarden) weg te nemen. Daarvoor zijn wel nieuwe verbindingen nodig; met consumenten en burgers en met andere sectoren (cross-overs).

Ter nadere toelichting treft u bij dit raadsvoorstel de Strategische Agenda met Uitvoeringsprogramma alsmede het nieuwe bestuurlijke convenant aan.

Op de website www.5nob.nl is voorts een overzicht beschikbaar van "Veelgestelde Vragen (FAQ's) over de regionale samenwerking". Graag verwijzen wij u naar deze website in geval van eventuele technische vragen. Mocht uw vraag er niet bij staan, dan kunt u deze via de website stellen. Via de website zal de vraag dan ook zo spoedig mogelijk beantwoord worden, waarna deze tevens aan de lijst met "veelgestelde vragen" wordt toegevoegd.

Financiële gevolgen en dekking:

Voor de regionale samenwerking wordt voor de periode van 2014 tot en met 2016 een bedrag van € 3,- per inwoner beschikbaar gesteld. Dit bedrag is reeds in de begroting opgenomen.

Risico's:

N.v.t.

Communicatie:

Informatie naar derden wordt verzorgd vanuit de regio.

Uitvoering en evaluatie:

Uw raad wordt periodiek op de hoogte gehouden van de voortgang van regionale activiteiten middels de raadsinformatiebrief en informatie vanuit het college.

Voorstel:

Wij stellen u het navolgende voor:

1. Kennis te nemen van de bij dit raadsvoorstel behorende "Strategische Agenda met Uitvoeringsprogramma AgriFood Noordoost Brabant";
2. In dat kader in te stemmen met de programmalijn "Basics" en de daarbij behorende actielijnen ter versterking van het woon-, leef- en werkklimaat in de regio Noordoost Brabant en daarmee het belangrijkste onderdeel van de overheidsopgave in de 3O-samenwerking;
3. In te stemmen met een verdergaande overheidssamenwerking in de regio Noordoost Brabant, en daarmee met het sluiten van bijgaand Bestuurlijk Convenant, welke de titel draagt: 'Convenant regionale samenwerking Noordoost Brabant', samen met de overige in

het convenant genoemde partijen, zijnde de gemeenten en waterschappen in het geografische gebied Noordoost Brabant.

4. In te stemmen met een door het College te verstrekken bestuursopdracht aan de BRG tot de nadere uitwerking en vorming van een 3O-samenwerking waarin de regio samen met organisaties uit het onderwijs en met ondernemingen samenwerkt ter uitvoering van de Strategische Agenda met het Uitvoeringsprogramma (waarbij de uitgangspunten zoals in dit raadsvoorstel genoemd voor het convenant en de bestuurlijke samenwerking als kader gelden voor deze opdracht).
5. Het kenbaar maken van uw evt. wensen of bedenkingen met betrekking tot het voornemen van het college om samen met de partners in de 3 O-samenwerking een stichting op te richten ten behoeve van de uitvoering van genoemde Strategische Agenda.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Boekel
De secretaris   de burgemeester

J.G. Marcic

P.M.J.H. Bos

Bijlagen ter inzage:

Strategische Agenda met Uitvoeringsprogramma AgriFood Noordoost Brabant.

Convenant regionale samenwerking Noordoost Brabant .

Bijlagen die zijn bijgevoegd: